

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

(Resmî Gazete ile yayımı: 5.5.2001 Sayı: 24393)

Kanun No
4651

Kabul Tarihi
25.4.2001

MADDE 1.- 14.1.1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 4.- Bankanın temel amacı fiyat istikrarını sağlamaktır. Banka, fiyat istikrarını sağlamak için uygulayacağı para politikasını ve kullanacağı para politikası araçlarını doğrudan kendisi belirler.

Banka, fiyat istikrarını sağlama amacı ile çelişmemek kaydıyla Hükümetin büyüme ve istihdam politikalarını destekler.

Bankanın temel görev ve yetkileri şunlardır:

I- Bankanın temel görevleri;

- a) Açık piyasa işlemleri yapmak,
- b) Hükümetle birlikte Türk Lirasının iç ve dış değerini korumak için gerekli tedbirleri almak ve yabancı paralar ile altın karşısındaki muadeletini tespit etmeye yönelik kur rejimini belirlemek, Türk Lirasının yabancı paralar karşısındaki değerinin belirlenmesi için döviz ve efektiflerin vadesiz ve vadeli alım ve satımı ile dövizlerin Türk Lirası ile değişimi ve diğer türev işlemlerini yapmak,
- c) Bankaların ve Bankaca uygun görülecek diğer malî kurumların yükümlülüklerini esas olarak zorunlu karşılıklar ve umumi disponibiliteler ile ilgili usul ve esasları belirlemek,
- d) Reeskont ve avans işlemleri yapmak,
- e) Ülke altın ve döviz rezervlerini yönetmek,
- f) Türk Lirasının hacim ve tedavülünü düzenlemek, ödeme ve menkul kıymet transferi ve mutabakat sistemleri kurmak, kurulmuş ve kurulacak sistemlerin kesintisiz işlenmesini ve denetimini sağlayacak düzenlemeleri yapmak, ödemeler için elektronik ortam da dahil olmak üzere kullanılacak yöntemleri ve araçları belirlemek,
- g) Finansal sistemde istikrarı sağlayıcı ve para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri almak,
- h) Malî piyasaları izlemek,

ı) Bankalardaki mevduatın vade ve türleri ile özel finans kurumlarındaki katılma hesaplarının vadelerini belirlemektir.

II- Bankanın temel yetkileri:

a) Türkiye'de banknot ihracı imtiyazı tek elden Bankaya aittir.

b) Banka, Hükümetle birlikte enflasyon hedefini tespit eder, buna uyumlu olarak para politikasını belirler. Banka, para politikasının uygulanmasında tek yetkili ve sorumludur.

c) Banka, fiyat istikrarını sağlamak amacıyla bu Kanunda belirtilen para politikası araçlarını kullanmaya, uygun bulacağı diğer para politikası araçlarını da doğrudan belirlemeye ve uygulamaya yetkilidir.

d) Banka, olağanüstü hallerde ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kaynaklarının ihtiyacı karşılamaması durumunda, belirleyeceği usul ve esaslara göre bu Fona avans vermeye yetkilidir.

e) Banka, nihai kredi mercii olarak bankalara kredi verme işlerini yürütür.

f) Banka, bankaların ödünç para verme işlemlerinde ve mevduat kabulünde uygulayacakları faiz oranlarını, belirleyeceği usul ve esaslara göre bankalardan istemeye yetkilidir.

g) Banka, malî piyasaları izlemek amacıyla bankalar ve diğer malî kurumlardan ve bunları düzenlemek ve denetlemekle görevli kurum ve kuruluşlardan gerekli bilgileri istemeye ve istatistiki bilgi toplamaya yetkilidir.

III- Bankanın başlıca müşavirlik görevleri:

a) Banka, Hükümetin mali ve ekonomik müşaviri, mali ajanı ve haznedarıdır. Bankanın Hükümetle ilişkisi, Başbakan aracılığı ile sağlanır.

b) Banka, finansal sistemle ilgili olarak istenilecek hususlarda Hükümete görüş verir.

c) Banka, bankalar ve uygun göreceği diğer malî kurumlar hakkındaki görüşlerini ve tespitlerini Başbakanlık ile bu kurum ve kuruluşları düzenleme ve denetleme yetkisine sahip kuruluşlara bildirebilir.

Banka, bu Kanunla ve mevzuatla kendisine verilen yetki ve görevlerle ilgili olarak düzenlemeler yapmaya ve bunları uygulamaya, bu düzenlemelere tabi kurum ve kuruluşlar nezdinde bunlara uygun hareket edilip edilmediğini ve kendisine gönderilen bilgilerin doğru olup olmadığını denetlemeye görevli ve yetkilidir.

Banka, bu Kanun ile kendisine verilen görev ve yetkileri, kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirir ve kullanır.

Banka, para politikası araçlarının kullanımı sırasında işlem yaptığı banka, kişi veya kurumun iflası halinde, alacaklı olduğu miktar ve faizi için iflas masasına imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder.

Banka mensuplarının görevlerini yerine getirmelerinden doğan tazminat davaları ancak Banka aleyhine açılabilir. Bankanın rücu hakkı saklıdır.

MADDE 2. – 1211 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Organlar

Madde 13. – Bankanın organları şunlardır :

- a) Genel Kurul.
- b) Banka Meclisi.
- c) Para Politikası Kurulu.
- d) Denetleme Kurulu.
- e) Başkanlık (Governörlük).
- f) Yönetim Komitesi.

MADDE 3. – 1211 sayılı Kanununun (II) numaralı Kısımının (II) numaralı Bölümünün başlığı “Banka Meclisi ve Para Politikası Kurulu” olarak ve 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 22. – Banka Meclisi;

- a) Para politikası stratejisi ve enflasyon hedefi doğrultusunda uygulanabilecek para politikasına ve kullanılabilir para politikası araçlarına ilişkin kararların alınması,
- b) Tedavüldeki banknotların değiştirilmesine, tedavülden kaldırılmasına ve yok edilmesine ilişkin konularda düzenleme yapılması ve karar alınması,
- c) Açık piyasa işlemlerine, döviz ve efektif işlemlerine, reeskont ve avans işlemleri ile reeskont ve avans faiz oranlarına, zorunlu karşılıklara ve umumi disponibiliteye, diğer para politikası işlemleri ve araçlarına, ülke altın ve döviz rezervlerinin yönetimine ilişkin usul ve esasların tespiti ile gerekli düzenlemelerin yapılması,
- d) 40 ıncı maddenin (I) ve (III) numaralı fıkralarında düzenlenen hususlarda karar alınması,
- e) Ödeme ve menkul kıymet transferi ve mutabakat sistemlerinin güvenilirlik ve etkinliklerini artıracak şartlarda kurulması konusunda karar alınması, ödeme yöntemleri ile araçlarının usul ve esaslarının belirlenmesi, takas odalarının gözetim ve denetimine ilişkin düzenlemelerin yapılması,
- f) Bilgi istemeye, risk ve istatistiki bilgileri toplamaya ilişkin usul ve esasların belirlenmesi,
- g) Şube açılması, muhabir temin edilmesi, temsilcilik ve büro kurulması ile Banknot Matbaasına ilişkin konularda düzenleme yapılması ve karar alınması,

h) Provizyon ve ihtiyatlara ilişkin konularda karar alınması ile kârın dağıtılmasından sonraki bakiyenin Hazineye verilmesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi,

ı) Bankanın bütçesinin, yıllık faaliyet raporunun, bilanço, kâr ve zarar hesaplarının ve Genel Kurul gündeminin hazırlanması,

j) Sermayenin artırılmasına ve Esas Mukavelede değişiklik yapılmasına ilişkin olarak Genel Kurula öneride bulunulması,

k) Bankanın idare, teşkilât ve hizmetleri ile personeline ilişkin olarak hazırlanan düzenlemelerin onaylanması,

l) Bankanın ihtiyacı için gayrimenkul satın alınması veya iktisabı, maliki bulunduğu gayrimenkullerin gerektiğinde satılması, trampa edilmesi, bağışlanması ve sair işlemlerde bulunulması hakkında karar alınması,

m) Bankanın diğer organlarına vereceği yetkiler kapsamı dışındaki meblağlara ve kıymetlere ilişkin bağış, sulh, ibra, feragat ve terkin konularında karar verilmesi,

n) Bankanın personel kadrolarının onaylanması,

o) Bu Kanunda Para Politikası Kurulu kararına bağlı konular dışında kalan, Başkanlık (Guvernörlük)ça inceleme ve onaya sunulacak sair hususlar hakkında karar alınması ve düzenleme yapılması,

İle görevli ve yetkilidir.

MADDE 4.- 1211 sayılı Kanuna 22 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 22/A maddesi eklenmiştir.

Para Politikası Kurulu

MADDE 22/A.- Para Politikası Kurulu, Başkan (Guvernör)ın başkanlığı altında, Başkan (Guvernör) Yardımcıları, Banka Meclisince üyeleri arasından seçilecek bir üye ve Başkan (Guvernör)ın önerisi üzerine müşterek kararla atanacak bir üyeden oluşur. Hazine Müsteşarı veya belirleyeceği Müsteşar Yardımcısı toplantılara oy hakkı olmaksızın katılabilir. Başkanlık (Guvernörlük), Başkan (Guvernör) Yardımcılığı ve Banka Meclisi üyeliği görevi sona erenlerin Para Politikası Kurulu üyeliği de sona erer.

Müşterek kararla atanacak üyenin para politikası konusunda çalışmalarının bulunması ve ekonomi, işletme, bankacılık ve finans alanlarından birinde akademik unvana sahip, görevi ile ilgili alanda en az on yıl çalışmış, yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olması gerekir. Bu üyenin görev süresi beş yıldır.

19 uncu maddedeki yasaklar atanın üye için de geçerlidir. Ancak, üniversitelerde alınacak görevler bu hükmün dışındadır. Atanan üye, Banka Meclisi üyeleri ile aynı malî ve sosyal haklara sahiptir.

21 inci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları, Para Politikası Kurulu toplantıları için de uygulanır.

Para Politikası Kurulu;

a) Fiyat istikrarını sağlamak amacıyla para politikası ilke ve stratejilerinin belirlenmesi,

b) Para politikası stratejisi çerçevesinde Hükümetle birlikte enflasyon hedefinin belirlenmesi,

c) Para politikası hedefleri ve uygulamaları konusunda belirli dönemler itibarıyla raporlar hazırlayarak Hükümetin ve belirleyeceği esaslar doğrultusunda kamuoyunun bilgilendirilmesi,

d) Hükümetle birlikte Türk Lirasının iç ve dış değerini korumak için gerekli tedbirlerin alınması ve yabancı paralar ile altın karşısındaki muadeletini tespit etmeye yönelik kur rejiminin belirlenmesi,

İle görevli ve yetkilidir.

Para Politikası Kurulu, ilan edeceği hususları ve bunların ilan şeklini belirler. Para Politikası Kurulunca Resmî Gazetede ilanı istenilecek hususlar gecikmeksizin ilan edilir.

Para Politikası Kurulu kararları, Başkan (Guvernör) tarafından yürütülür ve Banka Meclisinin bilgisine sunulur.

MADDE 5. – 1211 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 29. – Başkan (Guvernör)a yardımcı olmak üzere dört Başkan (Guvernör) Yardımcısı atanır. Başkan (Guvernör) Yardımcıları hukuk, maliye, ekonomi, işletme, bankacılık ve finans alanlarından birinde lisans veya lisansüstü öğrenim görmüş, yeterli bilgi ve deneyime sahip ve meslekleri ile ilgili olarak en az on yıl çalışmış kişiler arasından Başkan (Guvernör)ın önerisi üzerine müşterek kararla beş yıl süre ile atanırlar. Başkan (Guvernör) Yardımcıları bu sürenin sonunda yeniden atanabilirler. Başkan (Guvernör) Yardımcıları hakkında da 27 nci maddenin birinci fıkrası ve 28 inci maddenin ikinci fıkrası uygulanır.

MADDE 6.- 1211 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin (b) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) Banka 45, 52 ve 53 üncü maddelerde yazılı işlemler dolayısıyla da banknot ihraç etme yetkisini haizdir.

MADDE 7.- 1211 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 40.- I- a) Banka, nihai kredi mercii sıfatıyla ödeme sisteminde aksamalara sebep olabilecek geçici likidite sıkışıklıklarını ve finansal piyasaların etkin bir şekilde çalışmasını engelleyebilecek teknik kaynaklı ödeme sorunlarını gidermek amacıyla, sisteme, teminat karşılığında gün içi veya gün sonu kredi imkânı sağlayabilir.

b) Banka, 4389 sayılı Bankalar Kanununun 15 inci maddesinin (5) numaralı fıkrasının (b) bendi uyarınca, olağanüstü hallerde ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kaynaklarının ihtiyacı karşılamaması durumunda Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun talebi üzerine bu Fona avans vermeye yetkilidir. Verilen avansın vadesi, tutarı, geri ödeme şekil ve şartları ile uygulanacak faiz oranı ve diğer hususlar Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun görüşü alınarak Bankaca belirlenir.

c) Bankaca, banka sisteminde belirsizlik ve güvensizlik oluşması ve fon çekilişlerinin hızlanması halinde, haklarında belirsizlik ve güvensizlik oluşan bankalara, şartları Banka tarafından kararlaştırılmak üzere, fon çekilişlerini karşılayacak miktarda kredi verilebilir. Bu hüküm gereğince kendisine kredi verilen bankaların iflası halinde Banka, verilen kredi miktarı ve faizi için iflas masasına imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder.

II- Bankalar, özel finans kurumları ve elektronik ödeme araçlarını çıkaran kuruluşlar da dahil olmak üzere Bankaca uygun görülecek diğer malî kurumların yükümlülükleri esas alınarak, Banka nezdinde açılacak bir hesapta nakden tesis edilecek zorunlu karşılıkların oranı, zorunlu karşılığa tabi yükümlülüklerin kapsamı, tesis süresi, bu yükümlülükler için tesis edilen karşılıklara gerektiğinde ödenecek faiz oranı ve mevduat veya katılma hesaplarından olağanüstü çekilişlerde yapılacak işlemler de dahil olmak üzere uygulamaya yönelik her türlü usul ve esaslar Bankaca belirlenir.

Yukarıda belirtilen kuruluşların taahhütlerine karşı bulunduracakları umumi disponibilitenin nitelik ve oranı gerektiğinde Bankaca tespit edilir.

Zorunlu karşılıklar hiçbir amaç ve konunun finansmanı için kullanılamaz, temlik ve haciz edilemez.

Banka, zorunlu karşılıkları ve umumi disponibilitayı süresinde tesis etmeyen veya eksik tesis edenlere, eksik kısım üzerinden belirleyeceği usul ve esaslara göre cezaî faiz tahakkuk ettirir. Tahakkuk ettirilen cezaî faiz alacakları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri gereğince tahsil edilir. Tahsil edilen cezaî faizler Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna gelir kaydedilir.

III- a) Bankanın temel görev ve yetkilerinin yürütülmesi amacıyla mevzuatla Bankaya verilen yetkiler çerçevesinde bankalar, ödünç para verme işlemleri ve mevduat kabulünde uygulayacakları faiz oranlarını belirlenecek esaslara göre Bankaya bildirirler.

b) Banka, bankalardaki mevduatın vade ve türleri ile özel finans kurumlarındaki katılma hesaplarının vadelerini belirler.

MADDE 8.- 1211 sayılı Kanunun 42 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Özel denetim ve kamuoyunun aydınlatılması

Madde 42.- Başbakan, Bankanın işlem ve hesaplarını denetlettirebilir. Başbakanlık bu hususta her türlü bilgiyi Bankadan isteyebilir.

Banka bilanço, kâr ve zarar hesaplarını bağımsız denetim kuruluşlarına denetlettirebilir.

Başkan (Guvernör) tarafından, Banka faaliyetleri ile uygulanmış ve uygulanacak olan para politikası hakkında her yıl nisan ve ekim aylarında Bakanlar Kuruluna rapor sunulur. Banka, faaliyetlerine ilişkin olarak, yılda iki defa Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunu bilgilendirir.

Banka, para politikası hedefleri ve uygulamalarına ilişkin dönemsel raporlar hazırlar ve kamuoyuna duyurur. Raporların hangi dönemler itibarıyla hazırlanacağı, kapsamı ve açıklanma usulü Bankaca belirlenir. Banka, belirlenen hedeflere ilan edilen sürelerde ulaşamaması ya da ulaşamama olasılığının ortaya çıkması halinde, nedenlerini ve alınması gereken önlemleri Hükümete yazılı olarak bildirir ve kamuoyuna açıklar.

MADDE 9. - 1211 sayılı Kanunun 43 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 43.- Türkiye'de faaliyette bulunan bütün bankalar, özel finans kurumları ve Bankaca uygun görülecek diğer malî kurumlar, yıllık bilançoları ile kâr ve zarar hesaplarını, idare meclisi ve denetçi raporları ile birlikte, genel kurullarının toplantı tarihinden; bağımsız denetim kuruluşlarınca hazırlanacak denetim raporlarını ise düzenlenme tarihinden itibaren en geç bir ay içinde Bankaya vermekle yükümlüdürler.

Banka, bu Kanun ve mevzuat ile kendisine verilen görevleri yerine getirebilmek amacıyla birinci fıkrada belirtilen kurum ve kuruluşlardan her türlü bilgi ve belgeyi, belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde istemeye yetkilidir. Birinci fıkrada belirtilen kurum ve kuruluşlar, kendilerinden istenen bilgileri Bankanın belirteceği süre içinde vermeye mecburdurlar. Banka, gerektiğinde kendisine verilmesi gereken bilgileri doğru ve zamanında vermeyen birinci fıkrada belirtilen kurum ve kuruluşların bu Kanunun verdiği yetkilere konu olan işlemlerini sınırlayabilir veya durdurabilir.

Banka, kendi yetki ve görev alanına giren hususlarla ilgili olarak birinci fıkrada belirtilen kurum ve kuruluşları düzenleme ve denetleme ile görevli kurum ve kuruluşlardan bilgi isteyebilir. Banka, gerektiğinde birinci fıkrada belirtilen kurum ve kuruluşlar hakkındaki görüşlerini ve tespitlerini Başbakanlık ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna ve bu kurum ve kuruluşları düzenleme ve denetleme yetkisine sahip olan diğer kurum ve kuruluşlara bildirebilir.

Banka, istatistiki bilgilerin toplanmasında, kamu kurum ve kuruluşları, Hazine Müsteşarlığı, Devlet İstatistik Enstitüsü, diğer ülkelerin istatistiki bilgi toplamaya yetkili makamları ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapabilir. Banka, finansal sistemle ilgili tüm istatistiki bilgiler ile ekonomideki ve ödemeler dengesindeki gelişmelerin izlenmesinde gerekli görülecek diğer istatistiki bilgileri bankalar, diğer malî kurumlar ile kişilerden doğrudan isteme ve toplama yetkisine sahiptir. Kendilerinden bilgi istenilenler, bu bilgileri Bankanın belirleyeceği usul ve esaslara göre doğru olarak vermekle yükümlüdürler. Banka, bu bilgilerin doğru olup olmadığını ilgililer nezdinde araştırmaya ve denetlemeye, ek bilgi ve belge istemeye yetkilidir.

Banka, gerekli gördüğü istatistiki bilgileri yayımlayabilir. Ancak banka, toplanan istatistiki bilgilerden kişisel ve özel nitelikte olanları yayımlayamaz, açıklayamaz, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu dışında resmî veya özel herhangi bir makama veremez. Bu bilgiler istatistiki amaçlar dışında ve ispat aracı olarak kullanılamaz.

MADDE 10. - 1211 sayılı Kanunun 45 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 45. - Banka, muteber saydığı asgari üç imzayı taşımak ve vadelerine en çok yüzyirmi gün kalmış olmak şartıyla ve kendi belirleyeceği esaslar dahilinde bankalar tarafından verilecek ticarî senet ve vesikaları reeskonta kabul edebilir. Reeskonta kabul edilecek ticarî senet türleri ve diğer koşullar Bankaca belirlenir. Bu madde gereğince verilecek kredilerin en yüksek sınırı ve kredi türlerine göre limitleri, para politikası ilkeleri göz önünde tutulmak suretiyle Bankaca belirlenir.

Banka reeskonta kabul edebileceği senetler karşılığında avans da verebilir.

MADDE 11. - 1211 sayılı Kanunun 52 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 52. - Banka, para politikasının hedefleri çerçevesinde, para arzının ve ekonominin likiditesinin etkin bir şekilde düzenlenmesi amacıyla, Türk Lirası karşılığında menkul kıymet kesin alım satımı, geri alım vaadi ile satım ve geri satım vaadi ile alım işlemleri, menkul kıymetlerin ödünç alınıp verilmesi, Türk Lirası depo alınması ve verilmesi gibi açık piyasa işlemlerini yapabilir ve bu işlemlere aracılık edebilir. Bankaca başvurulacak açık piyasa işlemleri ile bu işlemlerle ilgili usul ve esaslar, açık piyasa işlemlerine konu olacak yüksek likiditeye sahip ve az riskli araçlar Bankaca belirlenir.

Banka, açık piyasa işlemleri çerçevesinde kendi nam ve hesabına vadesi doksanbir günü aşmayan, ikincil piyasada alınıp satılabilen likidite senetleri ihraç edebilir. Ancak, likidite senetlerinin devamlı bir alternatif yatırım aracı olma niteliği kazanmasının engellenmesi, ihraçlarının sadece açık piyasa işlemlerinin etkinliğinin artırılması amacıyla sınırlı tutulması hususları göz önünde bulundurulur. Bankanın geri alım vaadi ile satım ve geri satım vaadi ile alım işlemleri ile Türk Lirası depo işlemlerinin anlaşma süresi doksanbir günü aşamaz, sürenin başlangıcı işlemlerin valör tarihidir.

Banka, bu madde kapsamına giren işlemlerle ilgili kurum ve kuruluşları; bankalar ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre belirlenen aracı kurumlar arasından işlemin özelliğini göz önünde bulundurarak tespit etmeye yetkilidir.

Açık piyasa işlemleri, yalnızca para politikası amaçları için yürütülür ve Hazineye, kamu kurum ve kuruluşları ile diğer kurum ve kuruluşlara kredi amacıyla yapılamaz.

MADDE 12. - 1211 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 53. - a) Banka, uyguladığı para politikası çerçevesinde, Türk Lirasının yabancı paralar karşısındaki değerini belirlemek amacıyla, döviz ve efektiflerin vadesiz ve vadeli alım ve satımı ile şartları önceden belirlenmek suretiyle dövizlerin Türk Lirası ile değişimi ve diğer türev işlemleri yapabilir.

b) Banka, ülke altın ve döviz rezervlerini para politikası hedefleri ve uygulamaları çerçevesinde yönetir. Bu amaçla Banka, sırasıyla güvenli yatırım, likidite ve getiri önceliklerini dikkate alarak belirleyeceği usul ve esaslara göre yurt içi ve yurt dışı piyasalarda vadeli ya da vadesiz altın, döviz, menkul kıymet, türev ürün alım satım, borçlanma ve borç verme işlemlerini de içeren tüm bankacılık faaliyetlerinde bulunabilir.

MADDE 13. - 1211 sayılı Kanununun 56 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 56. - Banka, Hazine ile kamu kurum ve kuruluşlarına avans veremez ve kredi açamaz, Hazine ile kamu kurum ve kuruluşlarının ihraç ettiği borçlanma araçlarını birincil piyasadan satın alamaz.

Banka, bu Kanunla yetki verilen işlemler dışında avans veremez ve kredi açamaz, vereceği avans ve açacağı kredi teminatsız veya karşılıksız olamaz, her ne şekilde olursa olsun kefil olamaz ve doğrudan kendisi ile ilgili işlemler dışında teminat veremez.

MADDE 14. - 1211 sayılı Kanununun 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 61. - Türk Lirası değerinin değişmesi nedeniyle Bankanın aktif ve pasifindeki altın ve dövizlerin yeniden değerlendirilmesi sonucu oluşan gerçekleşmemiş gelir veya giderler geçici bir hesapta izlenir. Bu gelir ve giderlerin gerçekleşmesi halinde, gerçekleşen tutarlar kâr ve zarar hesabına aktarılarak, bu hesaptan dağıtım tabii tutulur.

MADDE 15. - 1211 sayılı Kanununun 68 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ceza hükümleri

Madde 68.- I - Bu Kanunun;

a) 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında ve açık piyasa işlemleri ile ilgili 52 nci maddesinde verilen yetkiler çerçevesinde Banka tarafından yapılan düzenlemelere uymayan; 40 ıncı maddesinin (II) numaralı fıkrası uyarınca zorunlu karşılık ve umumî disponibiliteler için tespit edilen oranları süresi içinde tesis etmeyen veya eksik tesis eden bankaların, özel finans kurumlarının ve diğer malî kurumların görevli ve ilgilileri hakkında bir milyar liradan iki milyar liraya kadar ağır para cezası,

b) 43 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkraları ile 44 üncü maddesinde belirtilen bilgi ve belgeleri vermeyen veya gerçeğe aykırı bilgi ve belge veren ya da 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında öngörülen denetimin yapılmasını engelleyen bankalar, özel finans kurumları ve diğer malî kurumların görevli ve ilgilileri hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis ve iki milyar liradan dört milyar liraya kadar ağır para cezası,

Uygulanır.

Bu fıkırada belirtilen suçlar dolayısıyla kovuşturma yapılması, Kanuna aykırılığın Bankaca tespiti halinde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna bildirimde bulunulmasına; diğır hallerde Bankanın görüşü alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağılıdır. Bu durumda 4389 sayılı Bankalar Kanununun 24 üncü maddesinin ilgili hükümleri uygulanır.

II - a) Bu Kanunun 35 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına aykırı hareket eden Banka mensupları için bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis ve iki milyar liradan dört milyar liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.

Sırları kendileri veya başkaları için yarar sağlamak amacıyla açıklayan Banka mensupları hakkında, üç yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve beş milyar liradan az olmamak üzere ağır para cezasına hükmolunur.

b) Görevleri dolayısıyla kendilerine tevdi olunan veya muhafazaları, denetimleri veya sorumlulukları altında bulunan Bankaya ait para veya sair varlıkları zimmetine geçiren Banka mensupları, altı yıldan oniki yıla kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılacakları gibi Bankanın uğradığı zararı tazmine mahkûm edilirler. Bu bentte gösterilen suç, Bankayı aldatacak ve fiilin açığa çıkmamasını sağlayacak her türlü hileli faaliyette bulunmak suretiyle işlenmişse faile oniki yıldan aşağı olmamak üzere ağır hapis ve meydana gelen zararın üç katı kadar ağır para cezası verilir. Ayrıca meydana gelen zararın ödenmemesi halinde mahkemece resen ödetirilmesine hükmolunur. Zararın kovuşturma yapılmadan önce tamamıyla ödenmiş olması halinde cezaların yarısı; ödeme hükümden önce gerçekleştirilmiş ise üçte biri indirilir.

Bu fıkırada belirtilen suçlar ve Kanunda belirtilen görevlerin yerine getirilmesi sırasındaki fiilleri dolayısıyla Banka personeli hakkında kovuşturma yapılması Banka Meclisinin; atama ve seçim suretiyle görev yapan diğır mensuplar hakkında kovuşturma yapılması ise Başbakanın Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunmasına bağılıdır.

III - a) Bankanın itibarını kırabilecek veya şöhretine ya da servetine zarar verebilecek bir hususa kasten sebep olan ya da bu yolda asılsız haber yayanlar ve yayınlayanlar için bir yıldan iki yıla kadar hapis ve iki milyar liradan dört milyar liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.

b) Bu Kanunun 43 üncü maddesinin dördüncü fıkrasındaki bilgi ve belgeleri belirlenen usul ve esaslar içerisinde doğru olarak vermeyen gerçek kişiler ve tüzel kişilerin sorumluları hakkında beşyüz milyon liradan bir milyar liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.

Bu fıkırada belirtilen suçlar dolayısıyla kovuşturma yapılması, Başkanlığın (Guvernörlüğün) Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunmasına bağılıdır.

MADDE 16. - 1211 sayılı Kanunun 46, 47, 48, 49, 50, 51 ve 54 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1.- Bu Kanunun 5 inci maddesi ile değiştirilen 1211 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinde yer alan görev sürelerine ilişkin hüküm, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan Başkan (Governör) Yardımcıları hakkında uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 2.- Bu Kanunun 16 ncı maddesi ile yürürlükten kaldırılan 1211 sayılı Kanunun 50 nci maddesinde belirtilen avans hesabında biriken tutar, Hazine Müsteşarlığı ve Banka arasında belirlenecek esaslara göre; 51 inci maddesi uyarınca kamu kurum ve kuruluşlarına verilen krediler, verildikleri şartlarla geri ödenmek üzere tasfiye edilir.

Banka, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak altı ay süre ile, Hazinesinin ihraç ettiği borçlanma araçlarını birincil piyasadan da satın alabilir.

MADDE 17. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 18. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
60	85	16
	88	439
61	90	64:121,122:150,151:162,165:171

I- Gerekçeli 655 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 90 ıncı Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Adalet, Esas Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/839